

Välkommen till vårt nyhetsbrev om redovisning och revision

Vi fortsätter redogörelsen av effekterna som uppstår vid övergång till de nya regelverken för årsredovisning och Bokföringsnämndens allmänna råd om bokföring. I aktiebolag och ekonomiska föreningar med kalenderår som räkenskapsår görs nu för sista gången bokslut enligt de äldre reglerna. För kommande år innebär detta att jämförbarheten mellan olika år kan försvinna. I det här numret tar vi upp finansiella tillgångar och skulder.

LR Revision & Redovisning består av lokalt ägda revisions- och redovisningsbyråer över hela Sverige som samarbetar. Vi sätter kvalitet högt och satsar mycket på att utveckla vår kompetens för att hålla en hög kvalitet i våra tjänster. Genom samarbetet har vi tillgång till den stora byråns resurser och hjälpmedel. Minst lika viktigt är vårt engagemang i våra kunder – de små och medelstora företagen – kompetens och engagemang som ger resultat.

Redovisning – finansiella tillgångar och skulder

I vår serie om skillnaden mellan regelverken för större och mindre företag har vi nu kommit fram till finansiella tillgångar och skulder. Huvudreglerna är de nya reglerna som kallas K 3. Det är ett mer avancerat men också ett betydligt mer flexibelt regelverk. Mindre företag kan istället välja det förenklade regelverket K 2. För finansiella tillgångar och skulder innebär K 3 betydligt fler valmöjligheter för företagen men också krav på att företagen ska redovisa uppskjutna skatteskulder och skattefordringar.

Vad är en finansiell tillgång och skuld?

Finansiella tillgångar är aktier, andelar i andra företag inkl. andelar i bostadsrättsföreningar och andra typer av värdepapper t. ex. obligationer, derivat, optioner, säkringsinstrument och valutaterminer. Men även kontanter, banktillgodohavanden, kundfordringar, leverantörsskulder och olika lån räknas hit. Detta innebär att i princip alla företag har finansiella tillgångar och skulder.

Ibland är det svårt att avgöra om ett visst instrument är en finansiell tillgång eller skuld. Då måste man pröva hur det redovisas hos motparten. En finansiell tillgång i vårt företag motsvaras av en finansiell skuld eller eget kapital hos motparten. Detta innebär t.ex. att förskott där leverans sker senare inte är en finansiell tillgång då motprestationen är varor/tjänster och inte kontanter. Förutbetalda kostnader är därför inte någon finansiell tillgång. En skuld innebär att företaget vid någon tidpunkt eller i en viss situation är skyldig att göra en utbetalning till någon annan. För eget kapital finns ingen skyldighet för bolaget att göra en sådan utbetal-

ning. Den kan dock finnas för någon annan t.ex. vid villkorade aktieägartillskott som är eget kapital även om aktieägarna har förbundit sig att ur framtida vinster återbetala tillskottet. För att en skuld ska redovisas räcker det med att det är sannolikt att bolaget någon gång i framtiden blir skyldig att betala. Skulder delas därför upp i skulder och avsättningar. En avsättning innebär att det finns en skyldighet att betala men det finns en osäkerhet om hur stort belopp som ska betalas eller när i tiden detta ska ske. Uppfylls kriterierna för tillgång eller skuld ska de redovisas. I praktiken innebär detta att företag som hittills har redovisat pensionsutfästelser som ansvarsförbindelse, t.ex. vid direktpension som tryggats med en kapitalförsäkring, ska redovisa pensionsutfästelsen som en avsättning (skuld) och kapitalförsäkringen som en tillgång. För en del företag kan detta få stor påverkan på balansräkningen.

Värdering till anskaffningsvärde eller verkligt värde?

Grundprincipen i båda regelverken är att finansiella tillgångar och skulder tas upp till det värde när de första gången redovisades i företaget (anskaffningsvärde). Ibland kan det vara intressant för företag att istället få redovisa sina tillgångar till verkligt värde, t.ex. när det finns en börskurs som återspeglar värdet på tillgången. Företag som väljer att redovisa enligt K 3 kan välja mellan att redovisa sina finansiella tillgångar och skulder till anskaffningsvärde eller verkligt värde. Denna valmöjlighet finns inte i K 2.

I K 2 värderas tillgångar och skulder i regel till anskaffningsvärde. Så är det inte alltid i K 3. Vissa tillgångar och skulder värderas där till upplupet anskaffningsvärde. På så sätt tas hänsyn till de in- och utbetalning som en tillgång/skuld ger upphov till under innehavstiden. Hänsyn tas där-

med till tidsfaktorn och om t.ex. räntevillkor avviker från marknadsränta. Detta får betydelse t.ex. när företaget köper en obligation med lägre ränta än marknadsränta eller tar en skuld där det förekommer uppläggnings- och andra avgifter (den effektiva räntan blir då högre än den årliga räntan) vilket påverkar värdet. Genom att ta hänsyn till tidsfaktorn kommer en skuld som ska betalas först om ett antal år att tas upp till ett lägre värde än lånebeloppet och detta återspeglar att nuvärdet av en sådan skuld är lägre än det nominella beloppet.

Redovisning av tillgångar och skulder

Det är normalt inte tillåtet att kvitta tillgångar och skulder mot varandra. För att uppnå riskspridning väljer många företag att köpa flera olika värdepapper. Företag som redovisar enligt K 2 ska redovisa dessa som en portfölj och det är då tillåtet att kvitta vinster och förluster inom portföljen. Företag som följer regelverket för större företag (K 3) får också redovisa som en eller flera portföljer. Uppstår det en nettoförlust efter dessa kvittningar ska företag som tillämpar K 2 göra en nedskrivning i bokslutet om förlusten överstiger det minsta av 25 000 kr eller 10 % av ingående eget kapital. Företag som tillämpar K 3 ska göra en bedömning om värdenedgången är tillfällig eller inte, detta kan då leda till att någon nedskrivning inte behöver ske.

För att undvika förluster kan företag välja att säkra sig mot prisfall på t.ex. valutor och råvaror. Det hela fungerar som en slags försäkring. Företaget betalar en premie och får som motprestation betalt till en förutbestämd kurs eller pris (ofta olika typer av derivat). En sådan säkringsredovisning kan vara till fördel för företagen. Reglerna för mindre företag (K 2) tillåter endast säkringsredovisning för utländsk valuta. I K 3 kan man även säkringsredovisa t.ex. råvaror och förnödenheter såsom bränsle. Säkringsredovisning förutsätter att ett antal krav är uppfyllda på dokumentation m.m.

Checkräkningskredit ska i regelverket för mindre företag (K 2) ses som en långfristig skuld. I reglerna för större företag (K 3) blir det istället normalt en kortfristig skuld. Detta påverkar olika nyckeltal som t.ex. likviditeten vilket är ett mått på den kortfristiga betalningsförmågan. Företag med utnyttjad checkräkningskredit kommer att få högre likviditet i K 2 än i K 3 men i verkligheten är det dock ingen skillnad.

Uppskjuten skatteskuld och skattefordran

En uppskjuten skatteskuld eller fordran uppstår beroende på att det är en skillnad mellan det värde som tas upp i redovisningen och i deklarationen. Mindre företag som redovisar enligt K 2 får inte redovisa sådana uppskjutna poster. Företag som följer K 3 ska redovisa dem, med ett viktigt undantag. Uppskjutna skatter som ingår i obeskattade reserver/bokslutsdispositioner särredovisas inte i årsredovisningar, däremot särredovisas de i koncernredovisning som upprättas

enligt K 3. Detta innebär att de flesta företag inte kommer att ha några uppskjutna skatteskulder/fordringar i sina årsredovisningar även om man följer K 3. Om ett företag gör en uppskrivning av en tillgång, vilket är tillåtet enligt K 3 men endast för vissa tillgångar i K 2, uppstår dock en uppskjuten skatteskuld som behöver redovisas beroende på att uppskrivningen inte är avdragsgill. Om företaget gör en nedskrivning som är avdragsgill först i framtiden eller har redovisat ett underskott som gör att det uppkommer ett underskottsavdrag har företaget "sparat" ett skattemässigt avdrag. Detta blir då en uppskjuten skattefordran som blir en tillgång i balansräkningen. För att en uppskjuten skattefordran ska få redovisas ställs det dock krav på att den sannolikt kommer att kunna utnyttjas. Särskilt hårda krav ställs för att ta upp underskottsavdrag som uppskjuten skattefordran.

Källor: BFNAR 2008:1 och 2012:1

Progressiv avskrivning i bostadsrättsföreningar m.m.

Vi har tidigare pekat på att det sannolikt inte kommer att bli tillåtet att använda sig av progressiva avskrivningar på byggnader i bl.a. bostadsrättsföreningar. Nu har Bokföringsnämnden förtydligat reglerna för mindre ekonomiska föreningar och fört in ett uttryckligt förbud mot progressiva avskrivningar i regelverket. Samma gäller för andra fastighetsbolag. Effekten blir att byggnader normalt skrivs av linjärt, d.v.s. med lika stora belopp varje år. Det handlar om en omfördelning av avskrivningarna över tid.

Effekten av de nya reglerna är att många föreningar kommer att redovisa högre avskrivningar och därmed förluster om de inte höjer avgifterna. Detta gäller framförallt relativt nystartade föreningar och nybyggda fastigheter. Fråga har då uppkommit om man måste höja avgifterna lika mycket eller om föreningar kan drivas med underskott utan att styrelserna i dessa riskerar personligt ansvar. I en rättsutredning, framtagen på uppdrag av HSB och FAR, kom utredarna fram till att föreningen måste ta in tillräckligt kapital för att möta förväntade underhållsåtgärder och ha tillräckligt med likviditet. Så länge dessa krav är uppfyllda finns det inget som hindrar att föreningen redovisar förluster flera år i rad. I aktiebolag kan förluster leda till att kapitalet blir förbrukat och då inträder en skyldighet att upprätta kontrollbalansräkning. Det kan även vara möjligt att genomföra uppskrivningar av mark eller byggnader för att på så sätt undvika att det egna kapitalet urholkas. En annan möjlighet att minska effekterna kan vara att istället tillämpa reglerna för större företag och genomföra komponentavskrivningar som i vissa fall kan leda till lägre årliga avskrivningar (metoden beskrivs i nyhetsbrevet från oktober 2013).